
Jaarverslag Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken 1996

a) Secretaris

Er is in 1996 opnieuw veel gebeurd. Te denken valt onder meer aan de voorbereidingen voor de lustrumviering, welke met hart en ziel gedragen wordt door Simon Visser. Voor deze viering ligt het spoorboekje reeds grotendeels klaar.

Een prestatie van formaat is eveneens geleverd door alle medewerkers aan de uitgave van het boekje *Vogels kijken in Gooi en Vechtstreek*, waarvan het eerste exemplaar is aangeboden aan de burgemeester van Hilversum.

De ontwikkeling met betrekking tot een eigen clubgebouw is zeker ook positief te noemen. De plannen nemen steeds concretere vormen aan. Enkele van onze bestuursleden hebben in het afgelopen jaar veel tijd besteed aan het overleg met het Gooisch Natuurreservaat en enkele andere "groene" groepen, om te proberen het voormalige pompstation bij de watertoren in Bussum uiteindelijk om te bouwen tot een volwaardig clubhuis. Hier kunnen dan alle activiteiten van onze club, die nu nog noodgedwongen op vele verschillende lokaties moeten plaatsvinden, geconcentreerd worden. Als dit inderdaad gerealiseerd wordt dan gaat een jarenoude wens eindelijk in vervulling.

Helaas heeft het Vogelasiel Het Gooi in Naarden in het afgelopen jaar afscheid moeten nemen van een van de mede-oprichters, mevrouw Wil van Ingen, die op 25 oktober 1996 is overleden. In haar verliest het vogelasiel een bevlogen persoonlijkheid, wier inzet voor het asiel node gemist zal worden. Wij wensen haar opvolger, die zich elders in deze

Korhaan aan ons voorstelt, veel sterkte toe in de soms zware taak om het vogelleed te verzachten. Een ander medelid dat ons in 1996 ontviel was Corrie van der Baan, die jarenlang zorgde voor vele illustraties in de Korhaan.

b) Subgroep Avifauna

In het afgelopen jaar waren er weer de gebruikelijke voor- en najaarsvergaderingen. Beide bijeenkomsten werden redelijk bezocht. Spijtig was dat er in dat jaar geen 'grote inventarisatie' binnen ons werkgebied georganiseerd werd. Het bleek niet mogelijk een coördinator voor een inventarisatie te vinden. Verder bleken er te weinig inventaristoren beschikbaar te zijn.

Om iets te doen aan het probleem van het tekort aan inventaristoren is gestart met de basiscursus inventariseren. Deze was bedoeld voor leden die zich (nog) niet kundig genoeg vonden om dit werk te doen. De aanmelding overtrof onze stoutste verwachtingen, namelijk 30 deelnemers. Uit deze groep is een enthousiaste kern ontstaan van 14 mensen die het geleerde graag in de praktijk willen toepassen. Zij willen hun steentje bijdragen aan de inventarisatie die voor 1997 op het programma staat, te weten de inventarisatie van de Gooimeerkust tussen de A-I en de Pier van Huizen.

Weidevogelbescherming, coördinatoren Guus v.d. Poel en Marc van Houten.

Dit jaar is het lustrumverslag van de Westelijke Eemgebiedsgroep verschenen. Ook het werk in het Vechtplassengebied werd met

veel enthousiasme voortgezet. Verslagen van beide groepen zijn elders in deze Korhaan te lezen.

Eempoldertelling, coördinatoren Nico Klippel en Rob van Veen.

Ook in 1996 zijn twee keer per maand de Eempolders geteld. De telresultaten van het natuurreservaat in de Noordpolder te Veld worden nu apart gerapporteerd. Binnenkort zal in de Korhaan een overzicht van de resultaten worden gegeven.

Trektelling in het Corversbos, coördinator Fred van Klaveren. Vorig jaar is het tienjarig bestaan van deze tellingen gevierd. In

deze tien jaar zijn in totaal 171 soorten en 671.000 individuen waargenomen. De resultaten van het afgelopen jaar zijn: ca. 80.000 vogels geteld, verdeeld over 138 soorten.

Leuke waarnemingen waren onder andere kleine jager, Jan van Gent en eidereend.

De telgroep bezint zich over de toekomst. Over de route over het Corversbos lijkt nu wel alles bekend. Jaar na jaar worden ongeveer dezelfde resultaten behaald. Men overweegt om op een andere lokatie, bij voorbeeld de Gooimeer-kust, een nieuwe trektelpost in te richten.

Vogel van het jaar, de koekoek, coördinator Mia Kraal.

Een bericht in de lokale bladen heeft veel respons opgeleverd. Het verslag over 1996 was te lezen in de Korhaan 30 (5).

Kerkuilenproject, coördinator Gerard Mijnhout.
Er zijn vijf succesvolle broedsels waargenomen, waarvan vier in nestkasten en één buiten een nestkast. Van de meer dan 50 kasten zijn er negen waar wel eens kerkuilen komen. Er zijn verschillende dode kerkuilen gerapporteerd in ons gebied, één is er tegen een trein gevlogen, één door een havik opgegeten en er was één verkeersslachtoffer. De aanwas lijkt niet groter dan de sterfte, waardoor de kerkuil een marginale vogel in ons gebied zal blijven.

Ganzentellingen, coördinator Hans Gouw.
Opgemerkt werd dat de gegevens van de ganzentellingen in de huidige situatie niet voor de vogelwerkgroep beschikbaar zijn, omdat de telgegevens direct

van de tellers naar SOVON gaan. Dit is geen bevredigende situatie. Voorgesteld wordt om de gegevens via de coördinator naar SOVON te sturen, zodat die een overzicht van de gegevens kan maken en inzicht heeft in de compleetheid van de gegevens.

Constant effort site, coördinatoren Bob van Poelgeest en Dick Jonkers.

Vanaf 21 april 1996 wordt elke zaterdag geringd aan het Gooimeer. Tot nu toe zijn ongeveer 1000 vogels gevangen en geringd, voornamelijk kleine karekieten. Opvallend is dat dit jaar geen jongen kleine karekieten en koekoeken zijn gevangen, waarschijnlijk vanwege het lage aantal muggen aan het Gooimeer. Er werden veel zwervende vogels

aangetroffen. (Meer over vogelingstation Het Gooi elders in dit blad).

Steltloperstelling

Er is in 1996 geen gecoördineerde steltloperstelling uitgevoerd.

Roofvogelstudiegroep, coördinator Chris Sjobbema.

De dekking van de roofvogelinventarisatie in ons gebied is verbeterd. In totaal zijn ongeveer 30 nesten van buizerd en havik bekend en van 14 nesten zijn dit jaar de jongen geringd. Over boomvalk en wespandief is weinig bekend. Ook over deze groep meer in een ander artikel in deze Korhaan.

Knobbelzwanenproject, coördinator Frank van de Weijer.
Voor de knobbelzwanentellers was 1996 een bijzonder jaar. Naast de gebruikelijke inventarisatie van knobbelzwanen in ons werkgebied was er dit jaar een nationale telling van knobbel-

zwanen op tweede Pinksterdag, 27 mei. Deze nationale telling werd georganiseerd door de Stichting Knobbelzwanen Platform. Helaas bleken slechts vijf mensen bereid om mee te werken.

Voor de jaarlijkse telling van knobbelzwanen in ons werkgebied bleken de gegevens van de eigen bijdrage aan de landelijke telling zeer bruikbaar. Helaas konden niet alle gebieden worden bemand en haakten een paar tellers af. Desondanks is het gelukt om het volgende voorlopige beeld van deze telling te geven.

- Totaal aantal knobbelzwanen: 543 (Inclusief het hoogste geconstateerde aantal pleisterende zwanen op één datum op de randmeren op 25 mei 1996: 21 ex.)
- Aantal paren: 78
- Aantal zekere broedparen: 38
- Aantal succesvolle paren: 19 (broedparen met 1 jong of meer)
- Aantal donsjongen: 90.

Dit jaar zijn opvallend weinig paren met jongen gezien. Het aantal succesvolle paren bedroeg slechts 24% van het totaal aantal paren en het gemiddeld aantal jongen per broedsel slechts 4,7. Er is hier dus duidelijk iets aan de hand. Een afnemende kwaliteit van de telling is geen afdoende verklaring voor de slechte reproductie.

Uit de Eempolders werden slechts drie jongen gemeld. Het is nu wel duidelijk dat op grote schaal met nesten en eieren wordt geknoeid.

Steenuilproject, coördinator Frank van de Weijer.

In het voorjaar van 1996 heeft geen inventarisatie van steenuilen plaats gevonden. In de toekomst kan een gehele of gedeeltelijke inventarisatie wel wor-

Steenuil

den herhaald om de situatie in de peiling te houden.

Op 10 februari zijn twaalf nestkasten voor steenuilen geplaatst. In Eemnes zijn vijf nestkasten opgehangen en in de omgeving van Vreeland zes. Op dit mo-

ment moet nog voor drie kasten een plek gevonden worden.

Door de late plaatsing is de kans klein dat dit jaar in de kasten is gebroed.

Op 27 juni zijn naast een aantal kerkuilenkasten ook de zes steenuilenkasten in de omgeving van Vreeland gecontroleerd. In geen van de kasten zijn tekenen van de aanwezigheid van steenuilen geconstateerd.

Midwintervogeltelling, coördinator Pieter Schut.

Voor de dertigste keer leverden onze tellers in Gooi, Vechtstreek de randmeren en de Eempolders een solide bijdrage aan deze internationale telling, die altijd medio januari gehouden wordt. Alle 73 telgebieden in onze regio werden bezocht in het voorkeursweekeinde en iedereen stuurde de formulieren terug, zelfs als er geen enkele vogel te zien was geweest, wat helaas dit jaar veel voorkwam.

Een verslag van de telling van 1996 was te lezen in De Korhaan 30 (4). Hieruit bleek dat vanwege de vorst veel vogels die traditioneel de winter doorbrengen in ons werkgebied, er nu niet waren. Daardoor was voor het eerst niet de smient, maar de golgans de meest geziene wintergast tijdens deze telling. Het aantal getelde vogels was met 47.617 exemplaren

bijna veertig procent minder dan in het jaar daarvoor.

Tuinvogelonderzoek, coördinator Dick Jonkers.

Het tuinvogelonderzoek is het vijfde jaar in gegaan. Binnenkort zal het volgende jaaroverzicht van dit succesvolle onderzoek verschijnen.

c) Subgroep Nestkasten

Het jaar van de subgroep begon met een timmerdag die op 27 januari gehouden werd. Enkele tientallen nestkasten in diverse modellen werden ter vervanging van verdwenen of kapotte kasten gefabriceerd. Helaas konden er door tijdgebrek geen winteravondcontroles van in kasten slapende hollenbroeders worden uitgevoerd. Eind december waren pas van 24 terreinen, met daarin 731 gecontroleerde kasten, de gegevens ingezonden. Het is elk jaar weer een hele toer om de gegevens van de bijna dertig terreinen binnen te krijgen. Sommige daarvan komen, ondanks herhaalde opvraag, bijna ieder jaar pas in de loop van het volgende seizoen binnen en dan zijn de nieuwe controles al weer begonnen. Het gevolg is dat de verslaglegging daardoor vrijwel iedere keer een jaar opschuift. Het is ondoenlijk in een broedseizoen wanneer inventarisaties en andere tellingen de volle aandacht opeisen, een verslag te produceren.

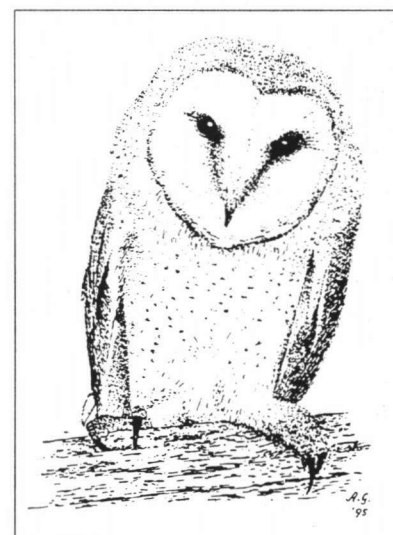
Uit de tot nu toe binnengekomen gegevens blijkt dat het nog steeds niet goed gaat met de bonte vliegenvanger. Dit in tegenstelling tot de Veluwe en Drenthe, waar zij volop in de nestkasten broeden. Ook de spreeuw, ringmus en gekraagde roodstaart kwamen weer in gering aantal in de nestkasten voor. Speciale modellen bieden in het Gooi geen soelaas.

Het ringen van de jongen stond dit jaar op een nog lager pitje dan in andere jaren. Slechts twee controleurs gaven door dat er ringbare jongen waren. Jammer dat deze kans om een verdieping aan het onderzoek te geven achterwege wordt gelaten.

Van de tientallen bosuilenkasten die vroeg in het voorjaar zijn gecontroleerd zijn wel alle jongen geringd. Dit was ook het geval met de jongen in de torenvalkenkasten die bij de ringgroep bekend zijn. Waarschijnlijk hangen er buiten de onderzoekerreinen nog kasten die onbekend zijn. Wellicht komen die plaatsen boven water nu de torenvalk in 1997 vogel van het jaar is. Hierbij in ieder geval een oproep om kasten die men weet te hangen door te geven aan de coördinator.

In de opgehangen steenuilkasten kwamen geen broedgevallen voor.

De werkzaamheden van de projectgroep Gierzwaluwen, een onderdeel van de Subgroep Nestkasten, beperkten zich tot het volgen van de ontwikkelingen en het geven van adviezen. Het uitvoeren van onderzoek zit er door gebrek aan medewerking van de leden nog steeds niet in.

Kerkuil

Tekening: Arnold Gronert

De coördinatoren van de gemeenten binnen het onderzoekgebied van de vogelwerkgroep kwamen zoals gebruikelijk twee keer bijeen om elkaar op de hoogte te houden en plannen te maken. Voor Laren wordt nog een coördinator gezocht.

d) Subgroep Communicatie

Met dezelfde enthousiaste groep als in het voorgaande jaar, was de Subgroep Communicatie verantwoordelijk voor de interne- en externe contacten van onze vogelwerkgroep. Interne contacten verlopen via De Korhaan, de externe via pers-, publiciteits- en pr-contacten en door presentaties op markten, braderieën, open dagen en andere bijeenkomsten van organisaties waarmee de vogelwerkgroep zich verwant voelt.

1) De Korhaan

In 1996 werden opnieuw vijf nummers van De Korhaan geproduceerd, tezamen bestaande uit 152 pagina's, iets meer dan in 1995. Evenals in voorgaande jaren was er een kleine groep vaste auteurs, die zorgde voor vele lezenswaardige artikelen over ontwikkelingen in ons werkgebied. Daarnaast was er natuurlijk volop ruimte voor het verenigingsnieuws.

Nieuw dit jaar was de introductie van een vast eigen stripverhaal. Ronald Sinoo bedenkt en tekent de komische belevenissen van Kor Haan, het portret van een vogelaar. We zijn Ronald ook dank verschuldigd voor de vele andere professionele tekeningen, die hij in het afgelopen jaar veelvuldig op speciaal verzoek voor De Korhaan maakte.

De redactie bestond in 1996 uit Wim Duurland, Willem-Jan Hoeffnagel, Pieter Schut en Ruud Willemstein. Laura Mudde verzorgde de rubriek waarnemingen, Linda Willemstein de rubriek ontvangen literatuur,

Tekenaar Ronald Sinoo aan het werk bij de kraam van de vogelwerkgroep tijdens de open dagen van Natuurmonumenten.

Foto: Pieter Schut

Joke van Velsen stelde het programma samen en Bep Dwars verzorgde weer de verzending van De Korhaan.

Eind van het jaar werd nog de nodige energie gestoken in de vernieuwing van de omslag van ons blad. Het resultaat van dat werk, inclusief een full-color-voorplaat, houdt u momenteel in handen.

2) Pers, Publiciteit en PR

Meer dan ooit kregen onze activiteiten het afgelopen jaar de aandacht van de regionale media. Met name De Gooi en Eemlander is altijd alert om door mid-

del van nieuwsberichten of achtergrondverhalen de werkzaamheden van de VWG te belichten. De Gooi en Eembode en het Goois Weekblad nemen onze persberichten regelmatig over.

Het afgelopen jaar stonden we onder meer in het nieuws met de koekoek, onze vogel-van-het-jaar, met onze actie voor een vrieskist voor het Vogelasiel Het Gooi, met de verschijning van het boek Vogels kijken in Gooi en Vechtstreek en met weidevogelbescherming in de Vechtstreek. Daarnaast trokken we nog aandacht met waarschuwin-

gen tegen stropers van roofvogels, met onze visie op de nieuwe flora- en faunawet en over de problemen voor de Gooise vogels in de strenge winter van begin 1996.

Op het gebied van de pr zijn de contacten met Natuurmonumenten verstevigd. Voor het Vogelasiel Het Gooi in Naarden hielden we onder onze leden een succesvolle actie. Via een korte inzamelingsactie brachten we voldoende geld bijeen om het vogelasiel ter gelegenheid van het betrekken van de nieuwbouw een vrieskist aan te bieden, voor de opslag van voedsel voor de "patiënten".

Daarnaast is er regelmatig contact met het Goois Natuurreservaat en met de Stichting Wintervoeding Gooi en Vechtland.

3) Presentatie

De boekentafel is een vertrouwd beeld geworden op de lezingen-avonden. De keuze is langzamerhand uitgebreid, we zijn gegroeid van brochures en wat gidsjes naar een behoorlijk assortiment boeken. Steeds blijven de eigen uitgaven, de waarnemingskaartjes en de logboekjes een belangrijke plaats innemen tussen de vogelhuisjes, kalenders en overige publicaties. De presentatiewand is bij de meeste leden wel bekend. De informatie over bijvoorbeeld de vogel-van-het-jaar en het bord met krantenknipsels houden Bertus van den Brink en Paul Keuning actueel. We tonen de wand meer en meer op manifestaties en markten en niet alleen meer bij lezingen.

Buiten de cursus vogelherkenning, waar we aanwezig waren, zijn we in 1996 met de complete stand nog zeven maal naar buiten getreden. Daarbij vielen 8 september, de open dag van Natuurmonumenten, en 21 september, de open dag van het

Goois Natuurreservaat, op door grote belangstelling, mooi weer en veel omzet.

Een nieuw initiatief was het afgelopen jaar de verkoop van pakketten vogelzaad voor het bijvoeren van vogels in de eigen tuin. De 25 pakketten waren snel verkocht, daar gaan we dit jaar mee door.

Weet iemand nog een houthakkersfeest, een milieudag in de regio of een manifestatie waar we zeker bij moeten zijn? Bel dan Paul Keuning, 035-5268281.

e) Subgroep Vogelcursus

Van uit de verre omtrek en van dichtbij zijn ze weer gekomen, de vogelliefhebbers die (nog) meer willen weten. In totaal hebben 96 personen aan de voorjaars- en/of de najaarscursus Vogelherkenning deelgenomen. Hiervan hebben 23 cursisten zich opgegeven als lid van de VWG.

Het enthousiasme kwam van beide kanten, zodat de cursus om was voor we het beseften. Aan de excursies is, hoewel het weer in het najaar vaak slecht te noemen was, door een groot aantal cursisten meegedaan.

f) Subgroep Excursies

Het afgelopen jaar hebben er 23 excursies plaatsgevonden, zowel binnen als buiten ons werkgebied. Er waren vier dagexcursies en twaalf ochtendwandelexcursies. Daarnaast werden vier avondwandelingen georganiseerd en hebben we weer meegewerkt aan de nog altijd populaire wandeling met de boswachter rondom kasteel Groeneveld in Baarn. In de avonduren was er ook nog een vaarexcursie en een uilenexcursie. De belangstelling voor de excursies is in het algemeen nog altijd behoorlijk groot.

In het voor- en najaar werd natuurlijk ook weer een weekend

georganiseerd. In 1996 was het reisdoel het eiland Vlieland. Tenslotte werd er dit jaar ook meegewerkt aan een actie voor het knotten van wilgen ten behoeve van onder meer de steenuil.

Alle excursieleiders worden bedankt voor hun geduld en enthousiasme. Tevens dank aan Izaak Hilhorst, die dit jaar heeft meegewerkt aan de organisatie van de activiteiten.

g) Subgroep Natuurbescherming

Na het vertrek van Rob Kloosterman diende zich niet direct een opvolger aan, zodat de activiteiten van deze subgroep op een laag pitje kwamen te staan. Eind 1996 heeft Dick Jonkers aangeboden deze taak op zich te nemen.

Ondanks het ontbreken van een subgroepcoördinator, is er toch wel veel gebeurd op het terrein van natuurbescherming. Vanaf het begin was de vogelwerkgroep direct betrokken bij de bedreigingen in het IJmeer, aan de rand van ons werkgebied, waar woningbouw dit natuurgebied bedreigt. Een officieel bezwaarschrift werd ingediend.

Ook de nieuwe flora- en faunawet van minister Van Aartsen werd actief gevolgd. Alle specialisten in de Tweede Kamer kregen een artikel van onze voorzitter toegestuurd, waarin kanttekeningen bij het wetsontwerp werden toegelicht.

h) Subgroep Algemene Zaken

Verheugd zijn we dat wij in het afgelopen jaar veel meer welkomstmappen hebben mogen uitreiken aan nieuwe leden, dan dat we vertrekkende leden moesten uitschrijven. Dit danken we aan de inzet van velen, maar vooral van de communicatie- en vogelcursussubgroep.

Maar u weet het: we kunnen nooit teveel (actieve) leden hebben. Nu De Korhaan in 1997 een nog mooier visitekaartje wordt, zou ik zeggen: vraag gerust eens een proefexemplaar aan bij mij, Bep Dwars (tel. 035-6850627).

De werkzaamheden aan ons archief in Groeneveld in Baarn gaan niet zo gemakkelijk, door de moeilijke bereikbaarheid. Vandaar dat mensen die bereid zijn te komen helpen, haast niet benaderd zijn. Maar daar komt in 1997 verandering in, want we nieuwe huisvesting kunnen betrekken en dan doen we beslist een beroep op u. Een woord van dank tenslotte aan al diegenen die hielpen op de werkcontactavonden.

Financiële zaken

Het jaar 1996 heeft een positief saldo van f. 622,65 opgeleverd. Het boekje Vogels kijken in het Gooi, dat in het najaar is uitgekomen heeft voor dit jaar al een winst opgebracht dankzij de subsidie van f. 8.000,00 die wij hiervoor reeds hadden ontvangen. De gezonde financiële situatie maakte het mogelijk om voor ons nieuwe clubhuis in 1996 al f. 3.000,00 te reserveren. Het jaar 1997 is ons jubileumjaar en we hopen de extra kosten hiervoor met giften te kunnen dekken.

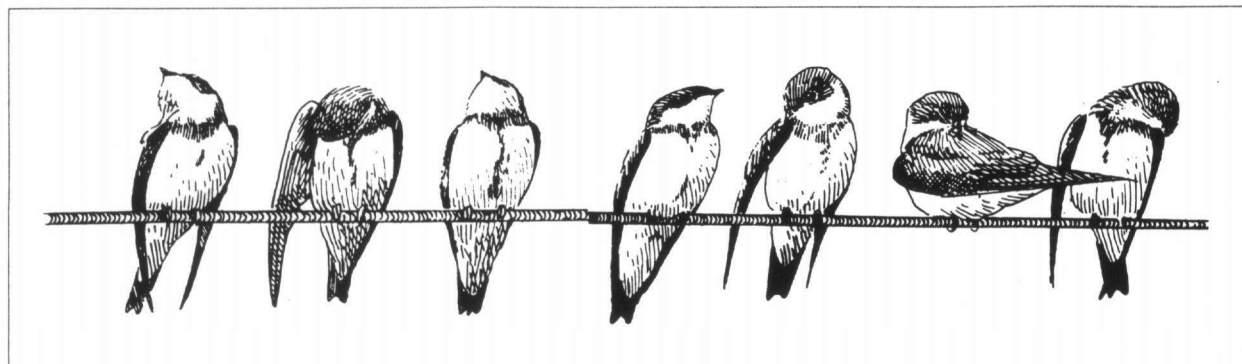
Balans per 31 december 1996			
	DEBET		CREDIT
Inventaris	6.399,61	Afschr. Inventaris	4.104,85
Kas	93,65	Vooruitontv. Contr.97	2.718,20
Giro 2529179	6.671,07	Vooruitontv. Exc.97	465,00
Giro 2529179/plus	6.714,72	Nog te betalen	3.279,77
Nog te ontvangen	2.988,00	Reservering Clubhuis	3.000,00
Vooruit betaald	20,00	Eigen vermogen	9.319,23
	22.887,05		22.887,05

Verlies- en winstrekening per 31 december 1996			
SG Avifauna	659,50	Contributie	13.527,25
SG Excursies	133,45	Bijdragen	1.000,00
SG Communicatie	67,50	Boekje "Vogels kijken"	2.494,25
SG Nestkasten	168,70		
SG Natuurbescherming	64,00		
Ledenadm/Natuurmon.	834,47		
Ledenavond/Lezingen	1.780,85		
Lidmaatschappen	566,00		
Bibliotheek	27,00		
Kosten Bestuur	541,27		
Ver. Blad De Korhaan	7.733,05		
Jubileum 1997	154,15		
Afschr. Inventaris	1.280,00		
Diversen/Intrest	2.388,91		
Saldo Winst	622,65		
	17.021,50		17.021,50

Begroting 1997	
Contributie	13.000
Bijdragen	1.000
Diversen, w.o. rente	500
Verkoop	
Boekje "Vogels kijken"	2.000

Subgroepen

Avifauna	750
Nestkasten, incl. huiszwaluwen	200
Communicatie	200
Natuurbescherming	150
Ledenadministratie	800
Ledenavonden/Lezingen	1.800
Lidmaatschappen	700
Ver. blad de Korhaan	8.500
Kosten Bestuur	300
Kosten secretariaat	100
Kosten Jubileum 1997	3.000
	16.500
	16.500

Boerenzwaluwen